

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ – ΣΗΠΕ

ΠΡΟΤΑΣΗ

Για την επαναφορά της υποχρεωτικής δημοσίευσης των βασικών οικονομικών στοιχείων και πράξεων δημοσιότητας των Ανωνύμων Εταιρειών (Α.Ε.) και των Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) στον Περιφερειακό Τύπο

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Α. Εισαγωγή – Ιστορικό.

Ο νόμος 2190/1920 που τέθηκε σε ισχύ στις 30.6.1920 και αποτέλεσε το βασικό κορμό του εταιρικού δικαίου για περίπου έναν αιώνα, περιλάμβανε μια σειρά διατάξεις για τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων των Α.Ε και Ε.Π.Ε. (π.χ. ισολογισμοί, απολογισμοί, αποτελέσματα χρήσης) σε εφημερίδες, με καθορισμένες προθεσμίες πριν από τη Γενική Συνέλευση καθώς και τη δημοσίευση των προσκλήσεων των Γενικών Συνελεύσεων σε εφημερίδες, με λεπτομερείς κανόνες για τύπο και χρονικές προθεσμίες καθώς και ειδικές ρυθμίσεις για το ποια έντυπα τύπου ήταν αποδεκτά ως μέσα δημοσίευσης.

Κατά τον 20ο αιώνα και πριν τον 2010, ο ν2190/1920 τροποποιήθηκε επανειλημμένα, αλλά ως βασική δομή για τη δημοσιότητα των στοιχείων και πράξεων αυτών (προσκλήσεις και οικονομικές καταστάσεις), παραμένει η δημοσίευση σε έντυπο τύπο.

Η βασική ανατροπή γίνεται τα μνημονιακά χρόνια όπου με βάση το ν4072/12, ουσιαστικά καταργείται η υποχρεωτική δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων των Α.Ε και Ε.Π.Ε. στον έντυπο τύπο καθώς με το άρθρο 232 ορίστηκε ότι όπου η νομοθεσία (π.χ. 2190/1920, 3190/1955) απαιτούσε δημοσίευση σε έντυπο τύπο, αυτή μπορεί να αντικαθίσταται πλέον με ηλεκτρονική ανάρτηση στην ιστοσελίδα της εταιρείας και σχετική ενημέρωση στο Γ.Ε.ΜΗ. (γενικό εμπορικό μητρώο).

Αντίστοιχα με το ν4548/18 που τέθηκε σε ισχύ την 1/1/19, η υποχρέωση δημοσίευσης στον έντυπο τύπο προσκλήσεων και πληροφοριών για τη σύγκληση των Γενικών Συνελεύσεων, αντικαταστάθηκε από την «ηλεκτρονική δημοσιότητα».

Συμπέρασμα : Σήμερα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, οι πράξεις δημοσιότητας για προσκλήσεις Γενικών Συνελεύσεων, οικονομικές καταστάσεις/ισολογισμούς κλπ πραγματοποιούνται κυρίως ηλεκτρονικά (στον ιστότοπο της εταιρείας ή στο Γ.Ε.ΜΗ.), με δυνατότητα/παραπομπή σε έντυπο τύπο μόνο όπου ρητώς απαιτείται ή σε εξαιρέσεις (όπως π.χ η μη ύπαρξη εταιρικής ιστοσελίδας).

B. Τι παρατηρήθηκε στην πράξη;

Αν και θεωρητικά η κατεύθυνση προς τον ψηφιακό εκσυγχρονισμό ήταν εύλογη, η εφαρμογή του συστήματος και η πραγματική συμμόρφωση των εμπλεκόμενων φορέων οδήγησαν στην πράξη σε **σημαντική μείωση της προσβασιμότητας της πληροφόρησης**, δημιουργώντας ένα **σοβαρό θεσμικό έλλειμμα διαφάνειας** με αρνητικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες.

Παρά το ότι η δημοσίευση οικονομικών στοιχείων των Α.Ε. και ΕΠΕ στο ΓΕΜΗ είναι υποχρεωτική, στην πράξη ένα **σημαντικό ποσοστό επιχειρήσεων δεν αναρτά ισολογισμούς ή τους αναρτά με μεγάλη καθυστέρηση**. Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις συχνά **αμελούν ή αγνοούν** την υποχρέωση δημοσίευσης. **Δεν υπάρχουν ουσιαστικοί μηχανισμοί επιβολής κυρώσεων**, με αποτέλεσμα η υποχρέωση να καταλήγει σε «τυπική». Και παρότι αυτό συζητείται τώρα πια να αλλάξει με την επιβολή σοβαρών προστίμων, δεν πρέπει να ξεχνάμε αυτό που συνέβη πριν λίγα χρόνια με την εταιρεία «ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ» που δεν κατέθετε ούτε αναρτούσε ισολογισμούς επί τριετία και τους κατέθεσε στο ΓΕΜΗ την ημέρα που πτώχευσε. Πλήρωσε 1.350 ευρώ πρόστιμο και έριξε κανόνι 1,3 δις στην αγορά!

Αντίθετα, η δημοσίευση στον έντυπο τύπο **εξασφάλιζε καθολική συμμόρφωση**, διότι ήταν προϋπόθεση για την ολοκλήρωση διαφόρων εταιρικών διαδικασιών και λειτουργούσε ως αποδεικτικό δημοσιότητας.

Επίσης παρά το γεγονός ότι η νομοθεσία προβλέπει πλέον υποβολή των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων στο ΓΕΜΗ, **δεν φαίνεται να υπάρχει μέχρι σήμερα ανεξάρτητη στατιστική μελέτη από επίσημο φορέα (π.χ. ΕΛΣΤΑΤ, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, Υπουργείο Ανάπτυξης) που να καταγράφει το ποσοστό των εταιρειών που δεν δημοσιεύουν στο ΓΕΜΗ ή το κάνουν με καθυστέρηση** — παρότι στατιστικές επιχειρήσεων σε άλλους τομείς υπάρχουν (π.χ. επιχειρηματικό μητρώο, καταχώρηση στοιχείων ΓΕΜΗ), αλλά ποτέ για την **πληρότητα/συχνότητα δημοσιεύσεων ισολογισμών**. Είναι προφανές η **απουσία τέτοιας στατιστικής είναι από μόνη της απόδειξη ενός κενού διαφάνειας ή της δυσκολίας παρακολούθησης της συμμόρφωσης**.

Βεβαίως με βάση δημοσιεύματα, **χιλιάδες εταιρείες έχουν χαρακτηριστεί στο ΓΕΜΗ ως «Σε αναστολή καταχώρισης» ακριβώς επειδή δεν έχουν δημοσιεύσει έγκαιρα τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις τους**, παρά το γεγονός ότι η προθεσμία έχει λήξει και έχει περάσει αρκετός χρόνος από το κλείσιμο της χρήσης. Αυτό δείχνει στην πράξη **υψηλό ποσοστό εταιρειών που δεν συμμορφώνονται προς τις υποχρεώσεις δημοσιότητας**, που όμως **δεν συνοδεύεται από επίσημο συγκεντρωτικό ποσοστό**.

Συμπέρασμα : **Υπάρχει εμπειρική ένδειξη ότι πάρα πολλές εταιρείες δεν τηρούν εμπρόθεσμα την υποχρέωση δημοσίευσης ισολογισμών στο ΓΕΜΗ μετά την κατάργηση της έντυπης δημοσίευσης**. Δεν υπάρχει, μέχρι τώρα, επίσημη συγκεντρωτική στατιστική έκθεση με ποσοστά συμμόρφωσης/μη συμμόρφωσης για ΑΕ και ΕΠΕ, ούτε από δημόσια αρχή ούτε από ανεξάρτητους οργανισμούς. Η ανάγκη για **νέες κυρώσεις και διασταυρώσεις στοιχείων** (π.χ. με ΑΑΔΕ) δείχνει ρητά ότι το υφιστάμενο σύστημα αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα διαφάνειας και εφαρμογής της υποχρέωσης δημοσίευσης

Γ. Επιπτώσεις και συνέπειες στην αγορά

Η οικονομική κατάσταση των εταιρειών δεν είναι ασφαλώς υπόθεση που αφορά μόνο τις ίδιες. Αφορά έναν ευρύτατο κύκλο ενδιαφερομένων φυσικών και νομικών προσώπων (συναλλασσόμενοι, πελάτες, ανταγωνιστές, εργαζόμενοι, δημόσιο, ασφαλιστικά ταμεία, τράπεζες κλπ).

Η μειωμένη έως και ανύπαρκτη συμμόρφωση των επιχειρήσεων στην προσήκουσα δημοσίευση των οικονομικών τους στοιχείων έχει σοβαρές επιπτώσεις στη λειτουργία της αγοράς καθώς :

Οι ενδιαφερόμενοι (προμηθευτές, δανειστές, συνεργάτες) **δεν έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστη, έγκαιρη εικόνα** της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης. Οι «σιωπηλές» επιχειρήσεις, που δεν δημοσιεύουν στοιχεία, **αποκρύπτουν επισφάλειες** και καθιστούν την επιχειρηματικότητα και τις συναλλαγές περισσότερο ριψοκίνδυνες. Η έλλειψη διαφάνειας έχει συνδεθεί με **αύξηση «κανόνιων»** στην αγορά, αφού η απουσία πληροφόρησης στερεί από τους συναλλασσόμενους τη δυνατότητα εκτίμησης κινδύνου.

Το σοβαρότατο έλλειμμα διαφάνειας που έχει παρατηρηθεί δημιουργεί σοβαρά προβλήματα τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στην τοπική οικονομία.

Οι συνέπειες για τις επιχειρήσεις είναι μεταξύ άλλων :

Έλλειψη πρόσβασης σε οικονομικά στοιχεία που συνεπάγεται αυξημένους κινδύνους στις συναλλαγές, περιορισμός της δυνατότητας των προμηθευτών να αξιολογήσουν φερεγγυότητα κλπ, αύξηση αθέτησης υποχρεώσεων και απότομες διακοπές συνεργασιών, δυσχέρειες πρόβλεψης προβλημάτων ρευστότητας κ.ά.

Αλλά και για την οικονομία των τοπικών κοινωνιών υπάρχουν συνέπειες καθώς :

Οι τοπικές αγορές λειτουργούν σε περιβάλλον «παραπληροφόρησης», όπου λίγοι γνωρίζουν την πραγματική κατάσταση των επιχειρήσεων, συσσωρεύονται τοπικά οικονομικά σοκ («κανόνια»), τα οποία θα μπορούσαν να είχαν προβλεφθεί ενώ και η τοπική επιχειρηματικότητα καθίσταται λιγότερο ασφαλής, ιδίως για μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν μηχανισμούς πληροφόρησης.

Δ. Ο έντυπος τύπος ως αποτελεσματικός μηχανισμός δημοσιότητας

Επί δεκαετίες ο έντυπος τύπος της χώρας λειτουργούσε άκρως αποτελεσματικά ως ένα πλήρως αξιόπιστος μηχανισμός που εξασφάλιζε την αναγκαία για την ασφάλεια των συναλλαγών δημοσιότητα των εμπορικών πράξεων που έχουν ευρύτερες επιπτώσεις στην αγορά όπως τα οικονομικά στοιχεία των επιχειρήσεων ή διασφαλίζουν τα δικαιώματα των μετόχων – εταίρων όπως οι προσκλήσεις των Γενικών Συνελεύσεων κλπ.

Διασφαλίζεται κατ' αρχήν η εγγυημένη προσβασιμότητα καθώς ο έντυπος περιφερειακός τύπος:

- Διαβάζεται από ευρύτατο κοινό μέσα στις τοπικές κοινωνίες.
- Εξασφαλίζει ότι η δημοσιότητα φτάνει στο κοινό που αφορά πραγματικά: επιχειρηματίες, επαγγελματίες, ιδιώτες, τοπικούς φορείς.
- Λειτουργεί ως **αρχείο τοπικής ενημέρωσης**, με συστηματική και εύκολα ανιχνεύσιμη καταγραφή των ανακοινώσεων.

Ενισχύεται ο οικονομικός έλεγχος στην αγορά καθώς οι δημοσιεύσεις αυτές:

- Παρείχαν καθημερινό, προσιτό και αναγνώσιμο **κεφάλαιο διαφάνειας** προς όλους.
- Δημιουργούσαν μια **κουλτούρα συμμόρφωσης**: όλοι γνώριζαν ότι οι εταιρείες δημοσίευαν στοιχεία.
- Περιορίζαν τη δυνατότητα «αφανών» αλλαγών στη μετοχική σύνθεση, στη διαχείριση ή στα οικονομικά μιας εταιρείας.

Αυτοτελής λειτουργία: καμία σύγκρουση με τη ψηφιοποίηση

Η έντυπη δημοσίευση μπορεί να λειτουργεί **συμπληρωματικά** προς την ηλεκτρονική, εξασφαλίζοντας:

- καθολικότητα πληροφόρησης,
- διαφάνεια,
- τοπική πρόσβαση,
- ενισχυμένη δημοσιότητα.

Προστασία της οικονομικής λειτουργίας

Με την επαναφορά:

- ενισχύεται η αξιοπιστία των επιχειρήσεων,
- μειώνονται τα επιχειρηματικά ρίσκα,
- ενδυναμώνεται η τοπική οικονομία.

Ε. Η νομική τεκμηρίωση

Άρθρο 5Α Συντάγματος – Δικαίωμα πληροφόρησης

Η πολιτεία οφείλει να διασφαλίζει **πραγματική πρόσβαση** στην πληροφορία. Η τυπική ανάρτηση σε μια πλατφόρμα όπως το ΓΕΜΗ ή σε εταιρικές ιστοσελίδες που:

- δεν γνωρίζουν οι πολίτες,
- δεν διαβάζουν οι τοπικές κοινωνίες,
- και δεν επισκέπτονται οι ενδιαφερόμενοι,

δεν ικανοποιεί τη συνταγματική υποχρέωση.

Άρθρο 106 Συντάγματος – Προστασία της οικονομικής δραστηριότητας

Η πολιτεία οφείλει να εξασφαλίζει ένα πλαίσιο διαφάνειας για την υγιή λειτουργία της αγοράς.

Η απουσία δημοσιότητας των οικονομικών στοιχείων επιχειρήσεων δημιουργεί **συστημικό κίνδυνο**.

Η ηλεκτρονική δημοσιότητα δεν είναι ισοδύναμη με πραγματική δημοσιότητα

Το άρθρο 152 του Ν. 4548/2018 προβλέπει ότι η δημοσιότητα των Α.Ε. επιτυγχάνεται μέσω του ΓΕΜΗ. Το ίδιο προβλέπεται για όλες τις εταιρικές μορφές στον Ν. 4919/2022.

Ωστόσο, σύμφωνα με την ίδια τη λογική του Νόμου και της ευρωπαϊκής εταιρικής δημοσιότητας: **Η δημοσιότητα πρέπει να εξασφαλίζει “προσβασιμότητα πράγματι και όχι απλώς θεωρητικά”**.

Το ΓΕΜΗ και οι εταιρικές ιστοσελίδες:

- **δεν διαβάζονται από την ευρεία αγορά,**
- **δεν παρέχουν άμεση ή τακτική ενημέρωση,**
- **δεν προσεγγίζονται από μικρές επιχειρήσεις ή πολίτες που δεν έχουν ψηφιακή εξοικείωση,**
- **δεν έχουν μηχανισμό ειδοποίησης κοινότητας όπως ο τοπικός τύπος.**

Αποτέλεσμα:

η συνταγματικά απαιτούμενη αρχή της **πραγματικής δημοσιότητας** (άρθρο 5Α Συντ.) **δεν εκπληρώνεται.**

ΣΤ. Το τίμημα της διαφάνειας

Διακινείται το επιχείρημα ότι η υποχρεωτική δημοσίευση δημιουργεί **πρόσθετο οικονομικό βάρος**, και μειώνει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Η θέση αυτή αγνοεί τρεις κρίσιμες παραμέτρους:

- το **αντικειμενικό μέγεθος του κόστους**,
- τη **φύση των νομικών μορφών ΑΕ και ΕΠΕ**,
- το **συστημικό κόστος της αδιαφάνειας**, το οποίο δεν βαρύνει μόνο την αγορά αλλά τελικά και την ίδια την εταιρεία.

1. **Το οικονομικό κόστος είναι χαμηλό και απολύτως αναλογικό** καθώς ΑΕ και ΕΠΕ δεν είναι μικρές προσωπικές επιχειρήσεις, αντίθετα έχουν **περιορισμένη ευθύνη**, διαθέτουν **κεφαλαιουχική βάση**, και απολαμβάνουν **θεσμικά προνόμια** (νομική αυτοτέλεια, πρόσβαση σε χρηματοδότηση, πιστώσεις, δημόσιες συμβάσεις). Η **δημοσιότητα** δεν είναι «διοικητική επιβάρυνση», αλλά **αντιστάθμισμα** των προνομίων αυτών. Δεν μπορεί μια εταιρεία να απολαμβάνει περιορισμένη ευθύνη έναντι τρίτων χωρίς αντίστοιχη υποχρέωση διαφάνειας προς αυτούς.

Το **πραγματικό οικονομικό κόστος είναι οριακό** αφού ήταν **εφάπαξ ετήσιο** και αντιστοιχούσε σε **αμελητέο ποσοστό** του κύκλου εργασιών, των λειτουργικών εξόδων, ακόμη και του κόστους σύνταξης των ίδιων των οικονομικών καταστάσεων (λογιστές, ελεγκτές, ορκωτοί). Σε τελική ανάλυση αν μια ΑΕ ή ΕΠΕ **δεν μπορεί να απορροφήσει το κόστος δημοσίευσης**, τότε **αντικειμενικά δεν διαθέτει την οικονομική επάρκεια που δικαιολογεί την ύπαρξή της ως κεφαλαιουχικής εταιρείας**.

2. **Η δημοσίευση δεν είναι κόστος. Είναι μηχανισμός αγοράς** καθώς η δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων δεν εξυπηρετεί πρωτίστως το κράτος αλλά κυρίως τους πιστωτές, τους προμηθευτές, τους εργαζομένους, τους επενδυτές και την ίδια την αγορά. Είναι ουσιαστικά **υποδομή εμπιστοσύνης**, όπως τα μητρώα ακινήτων, τα συστήματα δημοσίων συμβάσεων, οι λογιστικοί κανόνες κλπ. Η κατάργηση της έντυπης δημοσιότητας **δεν εξαφάνισε την ανάγκη διαφάνειας** — απλώς την έκανε **λιγότερο ορατή και λιγότερο προσβάσιμη**.

3. **Το κόστος της αδιαφάνειας είναι πολλαπλάσιο και συστημικό.** Είναι **οικονομικό κόστος για την αγορά** καθώς η μη προσήκουσα δημοσίευση οδηγεί σε ασύμμετρη πληροφόρηση, στρέβλωση του ανταγωνισμού, αύξηση του επιχειρηματικού ρίσκου για τρίτους με αποτέλεσμα αυξημένα επιτόκια, αυστηρότερους όρους πίστωσης, απαίτηση πρόσθετων εγγυήσεων κλπ. Το κόστος αυτό **μετακυλιέται σε όλες τις επιχειρήσεις**, όχι μόνο στις μη συνεπείς. Είναι επίσης **Θεσμικό κόστος – διάβρωση εμπιστοσύνης** καθώς η συστηματική έλλειψη δημοσιότητας, αποδυναμώνει το εταιρικό δίκαιο, απαξιώνει το ΓΕΜΗ ως μηχανισμό διαφάνειας και δημιουργεί κουλτούρα «τυπικής συμμόρφωσης χωρίς ουσία». Αυτό **αυξάνει το κόστος εποπτείας για το κράτος** και οδηγεί είτε σε υπερρύθμιση, είτε σε αδρανή κανόνες. Και τα δύο είναι **αντι-επιχειρηματικά**.

4. Το κόστος της αδιαφάνειας το πληρώνει και η ίδια η εταιρεία καθώς η ίδια η ΑΕ ή ΕΠΕ που δεν δημοσιεύει εμφανίζεται **υψηλότερου κινδύνου**, και δυσκολεύεται να χρηματοδοτηθεί, να συμμετάσχει σε διαγωνισμούς, να προσελκύσει σοβαρούς αντισυμβαλλόμενους ενώ μακροπρόθεσμα πληρώνει **υψηλότερο κόστος κεφαλαίου**, αντιμετωπίζει τη **δυσπιστία της αγοράς** και υποβαθμίζεται θεσμικά. Άρα, η «εξοικονόμηση» από τη μη δημοσίευση είναι **πρόσκαιρη και ψευδή**.

Συμπέρασμα : Η δημοσίευση οικονομικών καταστάσεων στον έντυπο τύπο **δεν είναι περιττό κόστος, αλλά ασφάλιστρο διαφάνειας**. Και όπως κάθε ασφάλιστρο κοστίζει λίγο, αλλά η **απουσία του κοστίζει πολλαπλάσια**.

Η πραγματική επιβάρυνση της επιχειρηματικότητας **δεν είναι η δημοσιότητα**, αλλά η αβεβαιότητα, η δυσπιστία, και η αδιαφάνεια.

Z. Συμπέρασμα

Η κατάργηση των υποχρεωτικών δημοσιεύσεων στον έντυπο περιφερειακό τύπο δημιούργησε **σοβαρό και μετρήσιμο έλλειμμα διαφάνειας** τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και ευρύτερα για την αγορά.. Η αποκλειστική ηλεκτρονική δημοσίευση, παρότι θετική ως ιδέα, δεν εφαρμόστηκε με τρόπο που να εξασφαλίζει πραγματική πρόσβαση του κοινού στην πληροφορία.

Η επαναφορά της υποχρεωτικής δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων και των λοιπών πράξεων δημοσιότητας των Α.Ε και Ε.Π.Ε στον έντυπο περιφερειακό τύπο δεν αποτελεί αναχρονισμό, αλλά **αναγκαίο βήμα για:**

- διαφάνεια
- ασφάλεια συναλλαγών
- υγιή επιχειρηματικότητα
- αξιόπιστη δικαιοσύνη
- προστασία των πολιτών
- ενίσχυση της τοπικής ενημέρωσης

και εν τέλει, **ορθή λειτουργία της δημοκρατίας και της αγοράς**.